Tweede Kamer der Staten-Generaal

2

Vergaderjaar 2019–2020

30 950 Rassendiscriminatie

Nr. 180 **BRIEF VAN DE MINISTER VAN SOCIALE ZAKEN EN WERKGELEGENHEID**

Aan de Voorzitter van de Tweede Kamer der Staten-Generaal

Den Haag, 4 november 2019

Tijdens de Regeling van Werkzaamheden van 1 oktober 2019 (Handelingen II 2019/20, nr. 7, item 25) heeft uw Kamer verzocht om een brief naar aanleiding van het bericht «Meld Islamofobie, presenteert nieuw rapport: Alledaagse islamofobie in Nederland» (Meldislamofobie.org, 27 september 2019). Tijdens de Regeling van Werkzaamheden van 15 januari 2019 (Handelingen II 2018/19, nr. 40, item 7) heeft uw Kamer verzocht om een brief, voorafgaande aan een 30 leden debat over het bericht «Vogelbuurt in Gouda geschokt door racistische leuzen». Deze brief geeft gevolg aan deze verzoeken.

Discriminatie in Nederland

Nederland is een divers land. Onze samenleving bestaat uit ruim 17 miljoen mensen met een grote variëteit in afkomst, religie en levensbeschouwing. Het kabinet staat voor de basiswaarden van onze democratische rechtstaat. Grondrechten als gelijke behandeling, vrijheid van meningsuiting en vrijheid van godsdienst en levensovertuiging, gelden voor iedereen in Nederland. Hierdoor kan iedereen in Nederland zichzelf zijn, vormgeven aan zijn of haar leven, en geloven wat hij of zij wil (of niet).

Helaas zijn er mensen die inbreuk menen te mogen doen op de rechten van anderen. Veel inwoners in Nederland met een moslimachtergrond ervaren discriminatie. Dit blijkt ook uit het rapport «Alledaagse islamofobie in Nederland». Hierin is een groot aantal ervaringen in beeld gebracht van Nederlandse moslims met discriminatie en de impact die dat heeft op de respondenten. Het zijn nare en aangrijpende ervaringen voor respondenten. De gedragingen van de daders zijn onacceptabel. Het plaatsen van stickers in Gouda begin dit jaar, met (extreem) negatieve uitlatingen over moslims en islam, is een ander voorbeeld van onacceptabel gedrag. Iedere inwoner van Nederland moet zich een volwaardig

kst-30950-180
ISSN 0921 - 7371
's-Gravenhage 2019

burger weten en voelen, en gevrijwaard blijven van discriminatoire uitlatingen en handelingen.

Tegengaan van (moslim)discriminatie

Discriminatie is een hardnekkig probleem en de bestrijding daarvan vergt een lange adem. Het kabinet zet daarom onverminderd stevig in op het tegengaan van discriminatie, via een brede kabinetsaanpak (Kamerstuk 30 950, nr. 161). Het gaat daarbij bijvoorbeeld om maatregelen gericht op het tegengaan van discriminatie op de arbeidsmarkt, de woningmarkt, het tegengaan van stagediscriminatie[1] of de strafrechtelijke aanpak van discriminatie. Maar het gaat ook om het verbeteren van de arbeidsparticipatie en arbeidsmarktpositie van Nederlanders met een migratieachtergrond, via het programma Verdere integratie op de arbeidsmarkt (Kamerstuk 29 544, nr. 848).

De signalen en cijfers over de aard en omvang van moslimdiscriminatie zijn zorgelijk. Daarom geef ik invulling aan de motie van de leden Gijs van Dijk en Van den Hul (Kamerstuk 30 950, nr. 170) en ga ik in gesprek met vertegenwoordigers van moslimgemeenschappen. Ook laat ik focusgroepen organiseren met burgers met een diverse achtergrond om meer inzicht te krijgen in wat burgers op basis van ervaringen en opvattingen zien als mogelijkheden in de aanpak van moslimdiscriminatie.

Samenleven

Maar het gaat om meer. De samenleving maak je met elkaar. Het gaat ook om tolerantie, verantwoordelijkheid voor elkaar en verbinding. Het onderwijs brengt kinderen de kennis, vaardigheden en houding bij om volwaardig deel te kunnen nemen aan onze samenleving. Om op een constructieve en vreedzame manier samen te kunnen leven, is het nodig dat we de spelregels van de samenleving kennen en delen. Om dit sterker te benadrukken wordt momenteel een wetsvoorstel voorbereid om de burgerschapsopdracht aan scholen te verduidelijken. Het bijbrengen van respect voor en kennis van de basiswaarden van de democratische rechtsstaat – waaronder de (grenzen van) vrijheid van meningsuiting, gelijkwaardigheid, verdraagzaamheid én het afwijzen van discriminatie – maken hier deel van uit.

Onderzoek toont aan dat ontmoeten en positief contact een beschermingsfactor is tegen negatieve beeldvorming en discriminatie[2]. Werk biedt een goede mogelijkheid voor mensen van verschillende afkomst om elkaar te ontmoeten en vertrouwd te raken met elkaar. Ook vanuit deze invalshoek benadrukt dit het belang van de aanpak van arbeidsmarkt- en stagediscriminatie, en de verdere integratie op de arbeidsmarkt.

Daarnaast zet ik mij in voor het samenleven in de diverse wijk. Vertrouwdheid en publieke familiariteit nemen vaak af naarmate wijken en buurten meer divers van samenstelling worden, zo constateerde de WRR in «de nieuwe verscheidenheid» (2019). Lokaal bestuur kan een positieve bijdrage leveren aan een diverse en inclusieve samenleving. Het onlangs gestarte Programma Divers & Inclusief, een gezamenlijk initiatief van VNG

[1] Binnenkort zal de Minister van Onderwijs, Cultuur en Wetenschap uw Kamer nader informeren over de aanpak stagediscriminatie in het mbo. Daarbinnen is veel aandacht voor het tegengaan van stagediscriminatie van jongeren met een migratieachtergrond, waaronder jongeren met een moslimachtergrond.

[2] Zie onder andere het onderzoek «Oorzaken en triggerfactoren moslimdiscriminatie in Nederland» (2017)

en mijn ministerie, helpt daarbij[3]. Het programma wil lokale bestuurders on- en offline ondersteunen bij deze opgave door het bespreken van vraagstukken en dilemma's, met inspirerende voorbeelden en concrete handvatten.

Naast de inzet van het kabinet, heeft ook de samenleving een rol in de bestrijding van discriminatie. Veel mensen in Nederland zijn actief om mensen met verschillende achtergronden in contact te brengen met elkaar, zoals bijvoorbeeld de nationale Iftar, interreligieuze dialoogprojecten en bijeenkomsten, gastlessen op scholen, en ontmoetingen of activiteiten in de wijk. Ik draag dit een warm hart toe. Verschillende initiatieven staan op het podium SamenNL[4] om daarmee anderen te inspireren hetzelfde te doen. Het is bemoedigend om te zien hoeveel inzet er is op lokaal, regionaal en landelijk niveau op het vertrouwd raken met elkaar, en om discriminatie te voorkomen en te bestrijden.

Tot slot

Er wordt een wisselwerking gesignaleerd tussen stigmatiserende discoursen in media en politiek, enerzijds, en persoonlijke ervaringen met discriminatie en uitsluiting, anderzijds. Deze wisselwerking benadrukt het belang van een zorgvuldige communicatie van eenieder in Nederland, waaronder media en het kabinet zelf. Het kabinet staat voor de grondrechten van alle inwoners in Nederland en het is van belang dat alle politici zich actief uitspreken als hier inbreuk op wordt gedaan.

De Minister van Sociale Zaken en Werkgelegenheid,
W. Koolmees

[3] https://vng.nl/onderwerpenindex/sociaal-domein/diversiteit-en-inclusie
[4] www.samennl.nl